

RESNICA

Uredništvo in uprav-
ništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta šte. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna šte. 20 h.

Prazen klas visoko glavo nosi.

Slovenski pregovor.

Liberalno sleparstvo.

Iz raznih krajev se nam poroča, da ho-
dijo zopet podpise pobirat, pa ne le pod-
pisov, ampak tudi denarne prispevke. „Za
Jugoslavijo“, pravijo. A če jih vprašaj, čemu,
saj je „za Jugoslavijo“ pobranih že dovolj
podpisov, tedaj se začno zvijati, in slednjič
pride na dan, da se pod pretvezo „Jugo-
slavije“ agitira in denar pobira za J. D. S.
— to je za takozvano Jugoslovansko Demo-
krateško Stranko — in to ni nič drugega,
kakor stara liberalna stranka, ki izkuša na
ta sleparski način priti zopet na površje in
pridobiti ne le glasov, ampak tudi denarja.

Nikdar se še ni plemenita narodna ideja
zlorabljalna na tako podel način, kakor se-
daj. Ko je šel glas o jugoslovanski dekla-
raciji po svetu, tedaj so vsi slovenski rodo-
ljubi pozdravljali ta skupni nastop državnih
poslancev. A takoj se je pokazalo, da neka-
terim ni šlo za Jugoslavijo in za narodnost,
ampak za zasledovanje čisto drugačnih tem-
nih namenov. Liberalci in liberalcem čisto
podobni mladini Slovenske Ljudske Stranke,
ki jih je bivše vodstvo te stranke v preveliki
dobrohotnosti in zaupnosti sprejelo medse,
preden jih je preizkusilo — ta nova družba
je plemenito narodno misel začela zlorabljati
na nečuvven način. Da bi pridobilo ljudstvo
na svojo stran, mu sedaj že leto dni dan
na dan laže in se mu dela, kakor bi v res-
nici ustanovljala samostojno narodno državo
na podlagi samoodločbe narodov, dasiravno
tisti, ki to delo vodijo, sami dobro vedo, da
po njihovi poti ne pride do tega uspeha

nikoli, ampak da mora po tej poti priti samo
političen polom Slovenstva. Pri tem pa po-
štenim narodnjakom, ki ne lažejo, ker je
lagati greh tudi v politiki, ampak ki ljud-
stvu govore čisto resnico, mečejo polena
pod noge in jih tožijo in obrekujejo, kot da
niso dovolj narodni. Pa ravno ti so pravi in
pošteni narodnjaki, oni so pa politični sle-
parji.

Od škofa doli vsa slovenska duhovščina
se je izrekla za naše narodne zahteve. To
je bilo odločno in dostojno narodno dejanje.
Tako pa je sledila sleparija. Da nekaj ni v
redu, se je videlo takoj, ko so pristavljali
takozvanim narodnim izjavam napade na de-
želni odbor, na edino veliko politično postoj-
janko, ki jo imamo Slovenci. In to se je go-
dilo v tistem času, ko so nemško-nacionalni
krogi zahrbtno rovali z vsemi silami, da bi
meslo deželnega odbora nastopila diktatura
vladnega komisarijata. Že tu se je videlo za-
daj liberalno maslo. Vreči sedanjo večino in
ustvariti zopet nemško-slovensko li-
beralno večino, je namen te gonje. Po tej
poti hoče liberalizem priti zopet na vrh,
Nemci ga podpirajo, in kdor vidi, kako vlada
z nekim sicer neumljivim zadovoljstvom
mirno gleda vse to, si ne more prikriti, da
tisti organi kranjske deželne vlade, ki zajem-
ljejo svoje politične misli iz kazine in se
dajo voditi po nemškem „volksratu“, na ti-
hem podpirajo to grdo gonjo. Nemškim bi-
rokratom se toži po onih časih, ko je v de-
želnem dvorcu vladal liberallec z nemškim
grajščakom.

Ta načrt se je vedno jasneje videl, ko

so začeli pobirati podpise po vseh vaseh in
so vpregli celo ženstvo. Ta malo dostojna
politična akcija, ki je nekako predstavljala
„samoodločbo naroda“, je pa služila liberal-
cem v to, da so prišli med ljudstvo. Naivni
ljudje iz S. L. S. so pomagali zlobnežem pri
njihovem delu. Dopovedovali so ubogim že-
nicam in majhnim deklicam, da pride „Jugo-
slavija“, ako podpišejo svoje ime na papir,
da s tem rešujejo domovino, da pomagajo
papežu, da časte škofa itd.

Sedaj pa vidimo, kaj sledi: Jugoslavije
ni, pač pa se je liberalna stranka pod krinko
jugoslovanstva polastila dela teh naivnih po-
litikov v ta namen, da pri prihodnjih volit-
vah pridobi toliko mandatov, da dobé z
nemškimi liberalci skupaj v roke deželno
upravo z njeno blagajno, in pa — kar je
glavno — oblast nad šolstvom!

Za to se gre — vse drugo je le pret-
veza. Hitro je padla krinka. Liberalni agi-
tatorji, zlasti pa agitatorice, med njimi mnogo
dobrih zaslepljenih oseb, ki mislijo da Bogu
služijo, ko hudiču denar skup nosijo — ti
so priča, da smo prav imeli, ko smo takoj
izpočetka opozarjali na laž, ki se je vrnila
med resnico, na plevel, ki ga sovražnik seje
med pšenico, na nepošteno delo političnih
sleparjev, ki se je takoj pojavilo poleg po-
štenega narodnega delovanja.

Dolžnost vsakega poštenega Slovenca
je, da od svoje strani pripomore, da se čim
prej ta sleparija razkrinka in da zavlada zo-
pet jasnost v politiki.

Agitirajte za »Novice«!

LISTEK.

Sv. Ciril in Metod v luči nemške politike.

Die sogenannten Slavenapostel Constantin und Me-
thodius. Ein grundlegendes Kapitel aus den Be-
ziehungen Deutschlands zum Südosten. Von Hans
v. Schubert in Heidelberg.

O tem predmetu je govoril dne 26. feb.
1916 Hans von Schubert v heidelberški
akademiji več in je potem svoje predavanje
objavil v posebni brošuri, ki se dobiva v
vseučiliški knjižnici Karola Winterja v Hei-
delbergu za 1 marko.

Brošura je pisana z germanskega sta-
lišča. Pisatelj spretno porablja tudi novejša,
v Nemcih izdane spise o Cirilu in Metodu
ter jih tolmačili po svoje, da bi, kakor pravi,
zadovoljil željam svojega srca in dokazal,
da so dogodki pred 1000 leti že pripravljali
na velike odločitve sedanjega časa. Že ob
času Cirila in Metoda se je z bavarsko-
avstrijsko kulturno misijo ob Donavi doli
polagal temelj za stalno pridobitve in za
vprašanje, kako daleč sme segati jugo-
slovanski svet v kulturo zapadne Evrope.
Ta kulturni problem se je razvijal in odločil
ob vprašanjih vere in jezika, ki sta med
seboj nerazločljivo sklenjeni.

Z delom Cirila in Metoda se je pečalo

že mnogo pisateljev. Zadnji je o tem izdal
knjigo berlinski slavist Aleksander Brückner
(1913) „Die Wahrheit über die Slavenapostel“.
Schuberta je posebno zbudila Brücknerjeva
trditev, da sta panonski legendi absolutno
zanesljivi, da je ono o Cirilu spisal ali spi-
sati dal Metod sam, drugo o Metodu je pa
najbrže po njegovih navodilih spisal kdo
izmed Metodovih učencev precej po njegovi
smrti, in da tudi tretja, italska legenda, ima
svoj izvir pri Metodu. Schubert je mnenja,
da so vse tri legende nepristne in da so
bile mnogo pozneje izmišljene. V ta namen
nateza po svoje papeške listine in publika-
cije iz britanske zbirke, ki se vjemajo z le-
gendami, da bi prišel do svojega cilja in
dokazal, da je resnica le to, kar so pisali
v Rim tačasni nemški škofje, zlasti pa gla-
soviti Wiching.

Obseg Schubertovih izvajanj je ta-le:

Vsled notranjih bojov je bila v 9. sto-
letju država Karolingov na mejah oslabiljena.
Od vzhoda so bili pritisnili Slovani. Tu je
dobro držala močna pest Ludovika Nem-
škega, najčvrstejšega vnuka Karola Velikega,
ki je postavil svojega sina Karlmana za
upravitelja mejne pokrajine na jugo-vzhodu
Bavarske. Porinil se je pa močen klin fran-
kove vlade proti vzhodu, ko je bil Klod-
vigov vnuk Theodebert pod Agilofingi že v
6. stoletju ustanovil mejno vojvodstvo. Na

severu so prodirali Čehi, Moravani in Slo-
vaki, ki so ob Pemskem gozdu trčili na
bavarsko stražo. Na jugu so prodirali drugi
Slovani, ki so se v 6. stoletju razlili iz se-
danje Rumunije čez Balkan do Peloponeza
in ob Donavi gorj čez ogrsko nizino do
Adrije in Brennerja. Ti južni Slovani so ob-
stojali v 9. stoletju iz štirih plemen. Najbolj
na zapad so pridrli Slovenci (Sclavini, Slo-
veni), ki so se tu ustanovili, ob strani so
jim bili Karantani ob zgornji Dravi. Ob
Adriji so se naselili Hrvati, ob Drini Srbi,
obe strani Donave so pa zasedli Bolgari.

Karantance je hotel pokristjaniti in pod-
jarmiti Solnograd, Slovane na Balkanu pa
Carigrad. Cesar Karol Veliki je tedaj poslal
k prvim svoje najboljša, kakor n. pr.
svojega prijatelja Alkuina in Bavarca Arna,
kot misijonarja. Bolgari, ki so bili dolga sto-
letja smrtni sovražniki Carigrada, so meša-
nica iz došlih Slovanov in pravih Bolgarov,
nekega uralsko-altajskega plemena. Sicer so
bili Bolgari v manjšini, ali za vlado so bili
bolj sposobni kakor Slovani, ki imajo le
živo domišljijo in mehke čute, a premalo pod-
jetnosti in trdne volje. Slovanom sploh
manjka energija za utemeljitev držav. V 7.
stoletju je ustanovil za malo časa veliko-
moravsko kraljestvo Samo, a ta je bil Frank,
Veliki državi sta osnovala Sventopolk na
Moravskem in Boleslav na Poljskem, ki sta

Skrbi antante za ljubljanskega škofa.

Skozi časnike gredó sedaj vesti z naslovom „Antanta kot varuhinja ljubljanskega knezoškofa.“ Sivar je sledeča: Poročali smo že, kako je iz zlaganega poročila „Naroda“ in „Slovenca“ prišla v vse časnike vest, da vsled tožbe dr. Lampe ta apostolska stolica postopa proti ljubljanskemu knezoškofu. Framazoni, ki vsako priliko porabijo, da papežu kakšno poleno vržejo pred noge, so se z velikim veseljem polastili te vesti in jo izrabljajo v škodo cerkvi. Vest, da sveti oče preganja ljubljanskega škofa, je prinesla „Agenzia Stefani“, ki je znana framazonška korespondenca. Prinesla je to novico čez Curih iz avstrijskega vira, in sicer pravi, da je dunajski nuncij zoper ljubljanskega „nadškofa“ vpeljal kanonični proces. Vsled tega so italijanski listi napadli apostolskega nuncija na Dunaju msgr. Valfré di Bonzo, češ, da hoče on prisiliti ljubljanskega škofa, da bi „svoje brate“ izdal. Hkrati so udarili po papežu, češ, da je nevtralnost prelomil in da se je pristrano pokazal kot „avstrofila“. Framazoni listi so pisali že, da bo vsled tega nastal jugoslovanski razkol, češ, da je jugoslovansko gibanje že itak naperjeno proti rimski cerkvi. Na Francoskem so šli še dalje in so že razmotrivali nagibe, ki jih je moral imeti papež, da je udaril po ljubljanskem škofu. Ko je izdala nunciatura uradni popravek, da dr. Lampe ni vložil nobene tožbe, so iskali drugega krivca. Pisali so, da je dr. Šusteršič prišel osebno v Rim!, da bi škofa tožil, in na to da je papež dal nalog apostolskemu nunciju na Dunaju, da prične kanonični proces. Kakor je znano, je „Slovenec“ tudi to lažnivo vest takoj pobral iz antantnih listov in jo kot dejstvo razširil po Slovenskem, ne da bi laž do danes preklical. Šele ko so te vesti šle skozi vse časopise, so v Vatikanu, koder se jim niti sanjalo ni o tem, brzojavno vprašali na Dunaju, kaj je z ljubljanskim škofom, in po odgovoru, ki so ga dobili, so objavili v „Osservatoru“ uradno vest, da so vse te časnikarske novice brez podlage. Pa framazoni so tako vstrajni, koder kakšno časnikarsko raco deró, kakor „Slovenec“.

Zdaj gre ta hinavska vest po Angleškem. Dne 2. majnika je vprašal v angleškem parlamentu poslanec Renald Mac Neil

ministra zunanjih zadev, ali mu je morda znano, da je apostolski nuncij započel preiskavo proti ljubljanskemu škofu, ker ta posepuje politično gibanje, ki hoče osvoboditi in združiti Jugoslovane. Harris je odgovoril v imenu Balfourja, da bo poizvedoval.

Tako izkušajo framazoni delati papežu težave in dvigniti gonjo proti njemu. In kdo jim je dal povod za to? Gospodje v katoliški tiskarni, ali se vam ne oglašajo vest? Vi ste krivi! Kako boste popravili pohujšanje? Prelat Kalan, govori!

Dr. Tavčar berači za J. D. S.

Dr. Tavčar razpošilja naslednjo okrožnico:

„Jugoslovanska demokratična stranka,
Ljubljana, Sodna ulica 6.

V Ljubljani, 28. aprila 1918.

Velemenjeni gospod!

Novi pokret v našem javnem življenju nam nalaga nove naloge, smoteno in trajno delo za narodno prebujo in politično organizacijo našega ljudstva po vsem slovenskem ozemlju. Ker je pa trajno in sestavno politično delovanje združeno z rednimi izdatki (vzdrževanje pisarniškega osebja, tiskovine, dopisovanje, snovanje krajevnih pol. organizacij, potovalni pol. učitelj, izdajanje politično izobraževalnih knjig itd.) se obrača pripravljalni odbor za novo „Jugoslovansko demokratično stranko“ v Ljubljani do vseh svojih pripadnikov in somišljenikov z vljudno prošnjo, da se vsakó spomni sorazmerno s svojim premoženjem in dohodki celokupnih narodnih interesov v dobro organizirani jugoslovanski demokratični stranki.

Ker gotovo upoštevate važnost časa, izredne naloge J. D. S. in ker poznamo pri Vas smisel za javno politično življenje in Vašo dosedanjo dejansko požrtvovalnost in naklonjenost naši smeri. Vas vljudno prosimo, da naklonite finančni akciji J. D. S. izredni in ustanovni prispevek v znesku (tu je upisana svota, katero zahtevajo od posameznikov.) Naprošene so Kreditna banka, Jadranska banka, Mestna hranilnica in Kmetijska posojilnica v Ljubljani, da vpiacila sprejemajo ali neposredno ali potom položnic.

V nadi, da blagovolite dobrohotno upo-

združila kot daljegledna politika vse vzhodno Slovanstvo v branik proti prodirajočem Nemštvu; toda ti dve državi sta izginili že 10 let po smrti njunih utemeljiteljev. Rusi so si morali izposoditi ime in vladarje od Varjavov, ki so v Kijevu in okolici napravili red ter dali osnovo sedanji ruski državi.

Izza Karpatov je že kukalo novo ljudstvo, sorodno Bolgarom, namreč madjarsko. Ogrska nižina je bila doslej slovanska: na severu so bivali Moravani in na jugu Bolgari. Za te Slované se je šlo ob času Cirila in Metoda, če naj pripadejo zapadni ali vzhodni kulturi. Pod kulturo se je razumelo tačas in se razumeva še danes to, kateri cerkvi naj pripadejo. Slovani so bili še pogani. V Carigradu je tačas veliki patriarh Focij začel razvijati svojo delavnost. Bizantinci in Franki so tedaj šli nad Slované, da bi jih za se pridobili potom cerkve.

Že za časa Karola, ko so bili uničeni Obri, so začeli med Slovani misijonirati Nemci iz Solnograda pod vodstvom Arna. Oglej in Pasava sta prijemala ob straneh. Leta 845. je dal Ludovik Nemški krstiti 14 čeških knezov, ki so za to prosili. Nastopno leto je Ludovik na Moravskem postavil za vojvodo krščanskega kneza Rastislava. A vedno so se morali Nemci vojskovati z Rastislavom, ker je ta svoje gospodstvo razširil nad Čehi in Slovaki na severozapad-

nem Ogrskem. Bolje je utrdil Solnograd svojo misijonsko pokrajino v zapadni Ogrski marki med Slovenci in bolj južno med Hrvati, kjer je bil že Ludovik Pobožni napravil trdne razmere. Knez Pribina, katerega je bil Moravan Mojmir izpodil izmed Slovakov iz Nitre, se je dal krstiti in je delal za nemške interese. Ustanovil je bil pri Blatnem jezeru na Zali krščansko slovansko kneževino, ki je bila tudi še pod njegovim sinom Koceljem odvisna od solnograške cerkve. Že pred letom 860. so se položili ondi temelji za trdno cerkveno organizacijo in se je ustvarila nemška predpostojanka proti jugovzhodu, celo proti Bolgarom.

Isti čas se je posrečilo tudi Grkom, da so napredovali. Okoli l. 864. je Focij krstil premetenega bolgarskega kana Borisa, ki je po svojem cesarskem botru dobil ime Michael. S tem je goška cerkev vrgla svojo mrežo do Belgrada, kjer so postali Bolgari mejaši franko-slovanskega ozemlja. Tu, pri stoku Save v Donavo, je bil mejni kol med zapadom in vzhodom.

Ludovik Nemški je hotel svojo moč še razširiti, zato se je spoprijaznil z Bolgari, da bi lože ukrotil nevarne Moravane. Bolgarskemu kralju je hotel poslati darov in duhovnov in škofa Ermanriha iz Pasave Bolgarom, češ da bo njhovo kralj postal kristijan frankovskega mišljenja.

števati težnje bodočega vodstva J. D. S. ostajamo z jugoslovanskim pozdravom

Za pripravljalni odbor:

Dr. Ivan Tavčar.

„Skupno narodno delo“ dobiva vedno lepše oblike. Take okrožnice so namenjene bogatejšim ljudem. Po deželi pa obiskujejo liberalni agitatorji ljudi, ki so se podpisali na deklaracijo in zahtevajo od njih prispevkov. Deklaracijski podpisi so postali birka naslovov za liberalno pobiranje.

Odlika vrlenu možu.

Iz Gorjan se nam poroča: Na binokostni ponedeljek se je vršila tu lepa slavnost, ko smo počastili našega župnika, deželnega poslanca Ivana Pibra. G. okr. glavar Mathias mu je pripel Karlov križec za civilne zasluge II. vrste s toplim nagovorom, v katerem je opisal velike zasluge, ki si jih je z neumornim delom pridobil poslanec Piber za svoj volilni okraj, zlasti pa v vojnem času za aprovizacijo prebivalstva. Dr. Lampe je nato opisal zasluge Pibra kot deželnega poslanca, ki je neutrudno delaven za svoje volilce in je svojemu volilnemu okraju pridobil izredno mnogo. Čestita mu v imenu deželnega zastopa vojvoda Kranjske, pa tudi v imenu c. kr. kmetijske družbe, kateri je Piber mnogoleten priden odbornik, ki je s svojim delom pripomogel k napredku družbe in s tem vsega kmetijskega gospodarstva v naši domovini. Slednjič mu čestita dr. Lampe kot političnemu sobojevniku in pravi: „Vojni dogodki so globoko posegli v mišljenje in čutenje ljudstva in se ni čuditi, da je nastala zmešnjava tudi v politiki. A ko se bo pisala zgodovina slovenske politike med svetovno vojsko, se bo s častjo imenovalo ime gorjanskega župnika, ki si je tudi v času najhujše zmede, ko so stebri omahovali, ohranil zdravo razsodnost in hladno kri ter ostal kot značajan mož brez dvomljenja na oni poti, ki edina more privedi slovenski narod do resničnega napredka. Piber ni bil trs, ki ga vsak veter omaja! Spoznal je naravne vezi, ki vžejo slovenski narod do habsburške monarhije, in je kot politik in kot neomajen narodnjak deloval na to, da se to razmerje razvije v korist slovenskemu narodu. Istinito življenje kaže, da le v takem pristnem delu, ne pa v praznih

Tu je nastopil Rim, in sicer papež Nikola I., ki je stanovitno delal za utrjenje papeške oblasti. Frankovski škofje so rekli o njem, da hoče postati vladar celega sveta. Hotel je, da se mu naklone tudi vzhod, katerega je zastopal Focij.

Pri Bolgarih je bistroumni Focij pokazal slabost in je dal priliko Nikolaju, da je zastavil na tej občutljivi točki. Boris je bil sicer po grško krščen, ali kmalu se je s sijajnim odposlanstvom obrnil v Rim. Ermanrih iz Pasave je tedaj pospravil svojo mašno obleko in odšel domov, ko sta l. 867. prišla na Bolgarsko dva italijanska škofa. V Solnogradu seveda s tem niso bili zadovoljni. Tembolj so postali nevoljni, ko so začutili, da so začeli izgubljati tla tudi med Slovenci ob Blatnem jezeru. Kulturna naloga ob Donavi je bila Nemcem izvita iz rok.

Načrt, katerega naj bi izvedla slovanska apostola Ciril in Metod s svojo bolgarsko politiko, se je izvedel še-le pod Hadrijanom II., a zasnovan je bil že pod njegovim prednikom Nikolajem. Dopisi kažejo, da občevanje papeža z Ludovikom Nemškim ni bilo prijazno. Papež je hotel sklicati frank. škofe na shod v Rim, a je cesar nasprotoval in se potegoval za slabe, od papeža odstavljenе škofe. Borila se je germanska cerkev z rimsko cerkvijo. Papež se je briga za razširjanje vere v krajih, ki so spadali pod nemško politično območje in je tako utesnjeval nemški vpliv. (Dalje prihodnjic.)

besedah, je resnično narodnjaštvo." Župan gorjanski g. Jakob Jan je nato opisal velike zasluge poslanca Pibra za gorjansko občino, zlasti za aprovizacijo, ki je naravnost vzorno urejena. Koliko potov, koliko truda, koliko žrtev je daroval župnik Piber svoji občini! Slavljeneč se je nato zahvalil za odlikovanje, poudarjajoč, da je v tem odlikovana vrla gorjanska občina in ves radovljiški okraj.

Dogodki na Češkem.

Jugoslovanski gosti izgnani iz Prage.

Pedesetletnico Narodnega gledališča v Pragi so radikalni češki politični krogi izrabili za politično manifestacijo v velikem slogu. Značaj te politične manifestacije se je pokazal že v sestavi udeležencev. Vodstvo vse prireditve je imel dr. Kramar, ki išče teatralnih efektov, da bi dobil zopet vodstvo češke politike v roke. Dr. Kramar je bil radi veleizdaje obsojen na smrt na vislicah. Iz sodnijske razsodbe, ki obsega 634 velikih folio-strani in iz obširne korespondence dr. Kramarjeve, ki je pri zaplembi napolnila 35 zabojev, je pač veleizdaja popolnoma dokazana, kajti dr. Kramar ni le pred vojsko z vsemi nam sovražnimi državami dogovarjal razbitje Avstrije, ampak je bil celo med vojsko v stiku s sovražniki. Cesar ga je popolnoma pomilostil. Dr. Kramar pa sedaj z glorio mučeništva nadaljuje svojo politiko.

Gledališka slavnost je imela namen, da združi okoli dr. Kramarja vse elemente, ki zasledujejo njemu sorodne cilje. V ta namen so se vršile velike priprave ne le na Češkem, ampak posebni odposlanci so organizirali udeležbo tudi pri drugih narodih, katere hoče dr. Kramar voditi po svojih potih. Posebno vneto so razpredli agitacijo med Jugoslovani, in, kakor uspeh kaže, so našli med Jugoslovani precej odziva.

Med Slovenci, Hrvati in Srbi so se odzvale cele stranke in korporacije. Bolgarov pa niso niti povabili, ker so zavezniki Avstrije in stoje v vojski z antanto. Pač pa so povabili italijanske iredentarje, ki so igrali v Pragi kot „zatiran narod“ veliko vlogo. Slovenski „Jugoslovani“ so se torej bratili v Pragi z italijansko irento! To ni nič čudnega, če pomislimo, da se je goriška „Soča“ ob izbruhu italijanske vojske naravnost ponujala Italijanom. Zato se tudi nismo nič začudili zvezi dr. Rybař — Italijani v Pragi. Rusov ni bilo, ker baje niso mogli priti, pač pa so prišli iredentovski Vsepoljaki, ki so izstopili iz poljskega Kola.

Že iz tega je jasno, kak namen je imela vsa prireditve. Ko se vojska nagiblje h koncu, je skrb antante, da se ne bi sklenil mir, ki bi bil zanjo neugoden. V interesu antante je, da se vojska podaljšuje toliko časa, da bi izbruhnili notranji nemiri, ki njej bi v Avstriji dosegli našim sovražnikom to, česar njihovo orožje v štiriletnem krvavem borenju ni zmoglo. Italijani upajo na ta način na najlažji način doseči pohod po slovenski zemlji, in na razvalinah Avstrije bi potem antanta delila plen po svoje.

Zato se tudi razne češke stranke niso hotele udeležiti te slavnosti. Kajti tudi na Češkem ni dr. Kramar absoluten gospodar, kljub velikemu terorizmu. So še politiki, ki pri taki politiki nečejo sodelovati, ker vedo, da tudi Češka nima bodočnosti slednjič vendar nikjer drugje, kakor v okvirju tiste monarhije, s katero je po naravnih zakonih združena že toliko stoletij.

Zato praški župan dr. Groš te prireditve niti pozdravil ni, pač pa — ljubljanski župan dr. Tavčar! Tavčarjeva J. D. S. in Kallanova S. L. S. sta nastopali kot predstavitelji slovenskega naroda. Temu pa od-

ločno oporekamo. Slovenski narod je drugih misli, kakor gospoda, ki je v Pragi zborovlaa. Ti so zastopali sami sebe in svoje stranke, ne pa našega naroda; ki ne pojde nikdar v dr. Kramarjev teater. Stvar je bila res tako teatralna, da je vsled tega izgubila mnogo na politični veljavi.

Vmes je udarila vladna prepoved, ki je tudi Jugoslovane poslala domov.

Vladna prepoved

se glasi:

Uradno se je 18. t. m. razglasilo: „Dogodki državi sovražnega, da veleizdajniškega značaja, ki so se odigrali med tridnevno slavnostjo 50letnice obstoja češkega deželnega in Narodnega divadla, so dali oblasti povod za protiukrepe ter je bil izdan od policijskega ravnateljstva v Pragi tovsbinski

razglas:

kulturno slavje jubileja kraljevsko-češkega deželnega in Narodnega divadla se je izprevrlo v mnogih slučajih v politične demonstracije ter imelo končno za posledico celo vrsto veleizdajniških dogodkov, ki zahtevajo kar najstrožje protiodredbe.

Izključeno je za to, da bi se vsled tega in tudi z ozirom na resni čas, kateremu take prireditve ne odgovarjajo, kaj sličnega v bodoče še trpelo ter se bodo odslej vsa zbiranja in vsi obhodi kratkoma brezobzirno, in če treba, s silo razgnali.

Spominja se na tuuradno prepoved nositi znake in kokarde v barvah več sovražnih držav (belo-modro-rdeče) ter bodo oni, ki zakrivijo tak prestop, kaznovani po § 11. ces. naredbe z dne 20. aprila 1854.

Mladostni jugoslovanski gostje se pozivljajo, da zapuste Prago.

Intendanca kraljevsko-češkega deželnega in Narodnega divadla se je opozorila na gotove obžalovanja vredne dogodke ter se je zahtevalo, da jih odpravi, sicer se eventualno gledališče zapre.

Uredništvo periodičnega lista „Narodni Listy“ je dobilo od policijskega ravnateljstva tale odlok: V pisavi od Vas urejevanega periodičnega lista „Narodni Listy“ stopa kljub tuuradnemu odloku z dne 14. februarja 1918 in tam izrečenega stogega svarila vedno bolj očitno na dan stremljenje, da vzbudite razpoloženje in simpatije za antantne države in da tako pospešujete interese naših sovražnikov.

Ker so bili dosedaj vsi proti temu očitno državi sovražnemu pisanju storjeni koraki cenzurne oblasti brezuspešni, odrejam na podlagi zgoraj omenjenega odloka in odredbe celotnega ministrstva z dne 25. julija 1914 v zmislu § 7 lit. a. zakona z dne 5. maja 1869 ustavitev lista „Narodni Listy“ od 19. maja 1918 naprej.

C. kr. dvorni svetnik in vodja policijskega ravnateljstva:
dr. Kunz.

Vlada utemeljuje svoje prepovedi tudi s tem, da so pri slavnostih peli „Hej Slovane“ z besedilom, ki je v smislu antante in da so se v gledališču dogodili proti državi izgredi. Pred hotelom „Pri zlati goski“ so se vršili govori, ki se iz cenzurnih ozirov ne morejo priobčiti. Aretiranih je bilo 37 oseb.

Pri političnem zborovanju

pod predsedstvom dr. Kramarja sta govorila Ivan Hribar in urednik „Mira“ Smodej. V resoluciji pravijo, da so se zedinili pri tej manifestaciji narodi, ki trpe pod tujim gospodstvom. Zahtevajo osvoboditev na podlagi samoodločbe in se hočejo dvigniti v lastnih samostojnih državah. Dalje zahtevajo na temelju svetovne demokracije suverenost ljudske vlade v splošni zvezi narodov, ki naj dobi avtoriteto odločitve. Odločno odklanjajo vse državne pogodbe, ki jih ne potrdi suverena volja narodov. Mir naj odpravi gospodstvo enega naroda in omogoči svobodno odločenje od naroda do naroda.

Ta resolucija, ki je v bistvu negacija države in proglasitev anarhije, je dala najbrž povod k vladnemu nastopu.

Vršil se je tudi sestanek časnikarjev, na katerem je K. T. D. zastopal dr. Izidor Cankar. Časnikarji so podali „prisego“, v kateri ni besedice, da hočejo delovati v

okvirju habsburške monarhije, konec je bil v Pragi konfisciran.

„Narodni listy“

so pisali, da po tem shodu tlačeni narodi spoznavajo, da se morajo združiti: „Bili smo v tujih službah, mi na zapadu, Poljaki na vzhodu, Jugoslovani tam spodaj. Nečemo več v tujo službo. Bodisi Slovani, bodisi Romani, v tuje službe nečemo.“

„Narodni Listy“ so za vedno ustavljeni, namesto njih so izšle „Narodne Novine“.

Navzoči so bili v Pragi

kakor pravijo „Narodni listy“: Za organizacijo slovenskih žen Franja dr. Tavčarjeva, za krščansko socialno zvezo Ciika Krekova, za tržaške žene gdčna Slavica Godinova, za ženski zbor ljubljanskega Sokola gospa Ženka Medenova, za ženski odbor Glasbene Matice Melita Tomanova, za žensko društvo za slovenske invalide (!) gdčna Slavica Milava, predsednik trg. in obrtne zbornice g. Knez, dr. Fran Novak, Anton Kristan za soc. dem. stranko, za klub naprednih dež. poslancev Adolf Ribnikar.

„Narod“ je poročal, da so šli v Prago tudi: dr. Izidor Cankar za „Slov. Ljudsko Stranko“ in „Slovenca“, dr. Mantuani, dr. Grafenauer, dr. Pogačnik in Fran Finžgar, za — „Krščansko socialno zvezo“ prof. dr. Debevc, profesor dr. Šarabon, prof. Sušnik.

Slovenci se klanjajo Husu.

Na binkoštno soboto je šla slovenska deputacija z dr. Tavčarjem, Ribnikarjem in slikarjem Jakopičem k Husovemu spomeniku, koder je pesnik Zupančič slavil Husa kot „božjega bojvnik“, „svetega moža-mučnika in vtelešenje češkega naroda“. Od plamenov, ki so iz Kostnice preskočili in razpalilo neso Slovani iskre s seboj. Sklenil je: „Poklon Husu, slava Husu, slava Čehom, žive! Jugoslavija“ in Jugoslovani so zaklicali: „Slava nesmrtnemu Husu“. „Narod“ pravi, da se je hotela policija vmešavati, pa jo je „možati“ nastop župana dr. Tavčarja preplašil.

Dr. Kramarja so kot „simbol narodnega trpljenja in narodne sile“ nesli na ramah v Pantheon, in po slavnosti od tod k „Zlati goski“. Zvečer so na ramah nosili Hrvata Vojnoviča. Na „nočnem taboru“ sta govorila od Slovencev posl. Brenčič in govornik iz Koroške. Na Žofinu se je priredil ples. Priredila se je tudi ljudska slavnost na Petrinu.

Husitsko himno

so peli v Pragi. Ali se je tudi ob tem prizoru dr. Izidor Cankar cinično smehljaj?

Pri zborovanju žen

sta bili v predsedstvu gospa dr. Tavčarjeva in Italijanka Luisa Giacomuzzi Marinelli. Govorili sta pa Cilka Krekova in Karla Modičeva. Najburnejše ovacije so pa prirejali italijanski delegatki Luisi Giacomuzzi-Marinelli. Dr. Tavčarjeva gospa je priporočala resolucijo, ki med drugimi zahteva popolno svobodo slovenskih narodov, in sicer ne le na zunaj, ampak tudi na znotraj, da svoboda naroda ne bi bila razdrta z nesvobodo posameznikov. „Mi hočemo delovati ne le na zunanje, ampak tudi na notranje osvobojenje narodov.“

Italijani — „zatirani narod“?

Zatirane avstrijske narode je v Pragi predstavljalo tudi 17 italijanskih odposlancev. Poslanec Conei je imel jako oster govor za skupni nastop vseh nenemških narodov. Kako pridejo Italijani med „zatirane avstrijske narode“ nam je res neumljivo. Italijani se vendar bili od avstrijskih vlad

vedno najbolj protežirani na škodo Slovencev — imeli so vsega v izobilju ter so njim na ljubo poitalijančevali Trst, Gorico in druge južne kraje. Za komedijo z Italijani tiči pač nekaj drugega, kot pa „zatiranje“. Zelo žalostno pa je bilo videti v tej družbi v Pragi zastopnike Kalanove stranke. To je cinična igra z najvitalnejšimi interesi našega naroda!

Pri „Zlati goski“ v Pragi

raste lipa. To lipo so krstili za „slovansko lipo“ in jo ovenčali s trobojnicami. Pripeli so ji tudi razglednice s sliko dr. Kreka in dr. Korošca. Tu se je nabralo veliko ljudi, tako da je bil promet oviran. Policija je izpraznila ponoči prostor, pri čemur je bilo aretiranih 25 oseb, med njimi en gimnazijski suplent.

Češka politična morala.

Ljubljanski župan dr. Tavčar je uredniku „Venkova“ v Pragi izjavil: „Radosti me faktum, da češka politična morala napreduje tudi pri nas doma od leta do leta, da, od dne do dne.“ Nadalje zanimivosti dr. Tavčarjeve izjave so konfiscirane.

Prepričani smo, da dr. Tavčarju ugaja taka politična morala po kateri so katoliški struji, kakor na Češkem, zamašena usta. To bi rad imel tudi na Slovenskem. Mladini, le hodite za in s Tavčarjem ... pa s tem ne bodete „uveljavljali krščanskih načel v javnosti.“

Demokratizem.

Pri praških slavnostih je bilo predpisano, da mora slovensko zastopstvo vzeti seboj salonske črne obleke. Češko meščanstvo pri svojih „representačnih“ slavnostih namreč brez frakov ravno tako ne more izhajati, kakor naše slovensko.

Nam ni žal!

„Slovenec“ je poročal, da so se udeležile češkega glediškega „slavlja razen Šusteršičeve skupine vse slovenske politične stranke.“ To pač ni nič hudega, vsaj se ga niso udeležile celo vse češke stranke. Tako niso prišli na slovesnost državnopravni češki poslanci skupine dr. Baxa in so utemeljili svojo odsostnost z izjavo, da ni bil povabljen k slovesnosti ne državnopravni klub kot tak, ne poedini poslanci. Slovesnost so priredili pristaši državnopravni demokraciji, ki so izključili vse drugače misleče stranke. Socijalisti so priredili zato svoje lastno slavlje. Povabljena na slavlje tudi ni bila dr. Hrubanova skupina, v Pragi ni bilo intendanta hrvaškega kralj. gledališča iz Zagreba pl. Hreljanovića, ne deputacij Jugoslovanske akademije iz Zagreba in ne hrvaškega vseučilišča.

Katoliški Čehi.

Poslanec dr. Hruban je govoril na binkoštnem shodu v Ogrskem Brodu sledeče:

„Tudi v času največje narodnostne vznemirjenosti ne smemo zapustiti tal treznega razuma, mi ne smemo uganjati nikakih neumnosti, in se ne smemo dati voditi izključno od svojih čustev. Pozitivna politika obstoji v umetnosti, doseči, kar je možno. Zato moramo ravno sedaj v tako važnih, pa tudi tako nevarnih časih ravnati se le po našem razumu in ta nam veleva, da se da doseči le potom poštenega dela kak uspeh.“

Naše mnenje o praških dogodkih.

V Pragi in v raznih krajih Češke je izjemno stanje, deloma nagli sod!

Tako daleč so srečno spravili nesrečni politiki, ki danes vodijo češki narod. Iz ozračja meglenih radikalnih fraz se je raz-

vila odkrita upornost in očitna veleizdaja. Vlada je odgovorila z ostrimi odredbami in ker razpolaga očitno z zadostno močjo na lici mesta, se je Praga hitro umirila in junaški frazerji, ki so tako lepo hujskali ljudstvo, so hitro zlezli pod klop. Jugoslovanske mladine so pa — policaji iz Prage spodili. In šli so, potepeni, ves pogum jim je takoj upadel...

Iz teh dogodkov treba učiti se. Od tistih Jugoslovanov, ki so prisostvovali praškim „slavnostim“ seveda ne pričakujemo ničesar. Tudi od tistih čeških politikov ne, ki so češko ljudstvo zapeljali. Pač pa pričakujemo vse od češkega naroda in od našega naroda.

Vsak razsoden človek mora sprevideti, da politična pota, koja so ubrali češki in jugoslovanski politiki, ki so danes vodilni, peljejo v pogin. Češki narod se bo, kakor še vselej, streznil in si izbral nove, trezne voditelje.

Kaj pa naš narod? Na njem ne dvomimo in nismo nikdar dvomili. Le trenutne zmede so speljale del našega ljudstva v trenutno zmoto. Toda naš narod je pretrezen, prepameten, prepraktičen, da bi ta zmota dolgo trajala. — Že se moči od dne do dne število onih, ki spregledavajo, kam pelje zagovedna politika brezpomembnih, površnih, neizkušenih ali premotenih osebnosti, ki se liki otrokom igrajo s puško.

Kdor hoče videti, lahko vidi, kako je stvar našega ljudstva v enem tetu „Jugoslovanskega kluba“ bolj nazadovala kot je preje v tridesetih letih napredovala. Od stopnje do stopnje gre slovenska, gre jugoslovanska stvar nizdol, pa ne po krivdi Nemcev ali Lahov ali vade — temveč po lastni krivdi voditeljev Jugosl. kluba, ki nimajo ves čas družega opravka, kot da kujejo z nepresežno marljivostjo orožje — za naše narodne sovražnike! Ni čuda, da jim ne preostaja prav nič časa za koristno in tako potrebno pozitivno delo za blagor ljudstva! Ljudstvo propada, poslanci pa hodijo od ene slavnosti od druge — krulit in zračne gradove slikat!

Skrajni čas je, da jugoslovanski rod, osobito pa hrvaško-slovenski narod, najde zopet pot do trezne, realne in moško odločne politike, da reši svoj obstanek in osigura svojo bodočnost!

Jugoslovansko vprašanje.

Zanimivo.

Glas Slovenaca Hrvata i Srba piše: „V sporu med nami in Italijani so emigranti izjavili, da za sklep miru niso kompetentni, ker se morata naroda sama pogoditi med seboj. Spor za Dalmacijo in Reko je nam v prilog odločen, spor za slov. Primorje odgoden.“ — Za Slovence res velik „uspeh“.

Uspeh Jugoslovanskega kluba.

Avdijenca spodnještajerskih županov in občinskih predstojnikov ter zastopnikov Kočevja in ljubljanskih ter tržaških Nemcev se vrši v Badnu, danes v soboto, 25. t. m. ob 11. uri dopoldne. V deputaciji bo 100 oseb.

„Samoodločba“ na Koroškem.

20. t. m. se je zbralo v dvorani celovškega dež. dvorca na protestnem zborovanju proti ustanovitvi jugoslovanske države do 1000 oseb, še večja množica je pa stala na dvorišču. Med navzočimi so bili deželni odborniki, koroški državni in deželni poslanci, občinski svetniki celovski in beljaški, zastopniki veleposestva in nemške duhovske zveze. Dežel. glavar baron Aichelburg-Labia je v svojem uvodnem govoru rekel, da naj to zborovanje dokaže, da hočejo Ko-

rošci kakor doslej tako tudi v bodoče živeti složno skupaj in z vso močjo in odločnostjo nastopiti proti tistim, ki bi jih hoteli v tem ovirati. Poslanec Dobernig je rekel, da Korošci s svojo zvestobo do cesarja ne mešetarijo, da je njihovo mišljenje za vsako preizkušnjo dovolj močno. Prete raznovrstne nakane proti enotnosti koroške dežele, ki jih vsebujejo tudi vladni načrti za preosnovno ustavo. Že se je izmed 263 občin dežele pismeno izjavilo proti tem nakanam 236 občin, med njimi 63 jezikovno mešanih. Le šest občin se je odkrito postavilo na stran jugoslovanske deklaracije, druge zgovorno molče. Toda devet desetih občin noče nič slišati o umetni delitvi dežele. Največji del koroških Slovencev noče nič vedeti o jugoslovanski državi. „Mi smo en narod in hočemo — to danes prisegamo — ostati za vso bodočnost enoten, zvest koroški narod. Na čelu delilnih stremljenj stoji slovenska duhovščina. 104 koroški duhovniki so podpisali izjavo za zedinjenje s Srbi in Hrvatini za rešitev koroškega vprašanja v smislu jugoslovanske deklaracije. Dajte nam druge duhovnike za jezikovno mešane okraje, duhovnike, ki bodo koroško čutili, in vsemu sporu bo na mah konec!“ Ustanovitev jugoslovanske države se bo izvršila. To je utemeljeno v naravi stvari. Za vodilni narod v tej državi so brez dvoma poklicani Hrvati. Toda nikoli in nikdar se ne sme zgoditi, da bi se jugoslovanski državi priključili deli ozemelj med Dravo in Adrijo, da bi Trst in cela obala izginila v jugoslovanski povodnji. Ogromne vrednote, ki so jih tamkaj ustvarili Nemci, bi bile izgubljene in nemškimi Avstrijcem bi bila pot v svet zaprta, Koroški narod se mora s tihim požrtvovalnim delom pripravljati, da odbije vse nakane. Nato je predlagal resolucijo, v kateri poklicani zastopniki koroških občin in drugi ljudski zastopniki izjavljajo, da hočejo neomajno vztrajati na enotnosti in nerazdeljivosti dežele. Vsa prizadevanja za ustanovitev samostojne jugoslovanske države, kateri naj bi se priključili tudi deli Koroške in Štajerske, bodo naleteli na najostrejši odpor. Poklicani zastopniki Koroške obečajo, da bodo sveta domovinska tla branili z vsemi silami. Pot do Adrije mora ostati vsem narodom, posebno pa Nemcem odprta in je ne sme zastaviti nova državna tvorba. Nato je deželni glavar naznanil, da je prejel od ministrskega predsednika zagotovilo, da se na delitev Koroške ne misli.

Politični pregled.

Dobro znamenje.

Na Angleškem se je vršilo o binkoštnih praznikih 105 zborovanj za mir.

V južnofrancoških okrajih so bili o binkoštnih praznikih veliki shodi za sporazumni mir. V Marzilji je poseglo vmes vojaštvo. Brzojavna zveza med Lyonom in Marziljo je pretrgana.

V Franciji je bila v vseh vojnih tovarnah splošna stavka, ker je vlada 40.000 delavcev iz vojnih delavnic poslala na fronto. Stavkalo je 180.000 delavcev.

Antanta proti Avstriji.

Iz Genfa poročajo, da večina Clemencauovih listov priobčuje vest o predlogu ministrskega predsednika na vojnem posvetovanju. Predlog je bil, da se londonskemu dogovoru kot dodatek pristavi, da je glavni namen antante z vsemi sredstvi uničiti veljavlast Avstrijo. Vse protiavstrijske legije iz Amerike in Evrope so priznane in sklenjeno je podpirati vse vkorne poizkuse v monarhiji.

Ernesto Vercesi iz Milana je na shodu francosko italijanskih intelektualcev govoril,

da antanti more prinesiti vseh le aktivna kooperacija Italije s slovanskimi elementi monarhije.

Cesar Karl in cesarica Cita

sta se podala v Sofijo, kamor sta dospela minoli petek. Bila sta povsod kar najslavesnejše sprejeta. V soboto se je cesar Karel podal v glavni stan bolgarski. Iz Sofije se je podala cesarska dvojica v Carigrad.

Dimovič zapusti Bosno.

Bivši predsednik bosanskega sabora Danilo Dimovič zapusti Bosno. Preseli se v Zagreb ter bo kandidiral v okraju Srb.

Češka legija v Italiji.

„Giornale d' Italia“ poroča, da so češki dobrovoljci ob priliki razvitja zastave, katero so jim dale gospe mesta Verone prisegli, da sovražniku ne bodo padli živi v roke. Zakleli so se, da sovražniku ne puste niti enega padlega ali ranjenega tovariša. To „prisego“ bodo veleizdajalci pač jako težko izvedli.

Obnovitev dvozveze.

V nemškem glavnem stanu sta se setala cesar Karel in nemški cesar Viljem. Iz nemških krogov prihajajo vesti, ki pravijo, da se je zveza med Avstrijo in Nemčijo podaljšala za 25 let.

V Bosni obsojajo na vislice radi veleizdaje.

V Bosni so bili obsojeni na smrt na vešala zaradi veleizdaje dr. Predrag Kašikovič in njega mati bivša učiteljica Stoja Kašikovičeva. Vrhovno sodišče v Sarajevu je potrdilo obsodbo, cesar jih je pa pomilostil ter spremenil smrtno kazen na 10 let zapora.

Bivši car pred sodiščem.

„Naše Slovo“ poroča iz Moskve: Posebna komisija pod predsedstvom Kriljenka se je konstituirala kot sodni dvor za bivšega cara proti kateremu se dvigne obtožba zaradi državnega prevrata, zaradi nezakonite porabe javnih sredstev in drugih pregreškov. Eskorta letskih strelcev je bila odposlana v Tobolsk, da od tam dovede bivšega cara v Moskvo.

Milan Pribičević — oživel.

Ženevski „Srpski list“ objavlja vest, da podpolkovnik Milan Pribičević, o katerem se je zatrjevalo z vso gotovostjo, da je padel na balkanskem bojišču, nabira po Ameriki jugoslovanske prostovoljce. List, ki je v ostri opoziciji proti Pašiču in srbski vladi, zato napada Milana Pribičevića, da je prišel v Ameriko z velikimi svotami denarja.

Kako Angleži razumejo svobodo.

Angleži so na Irskem aretirali 785 odličnih Ircev, med njimi voditelja Ircev grofa Plimketta. Dolže jih zarote za doseg neodvisne Irske. Angleži pravijo, da Nemčija neti upor na Irskem, da bi dobila tako novo opiralnišče za svoje podmorske čolne. Angleži so mnenja, da bi bil upor drugod na mestu n. pr. v Avstriji, sami pa najkrutejše postopajo proti Ircem ter nočejo poznati samoodločbe irskega naroda. Tudi ljubezen Angležev do Jugoslovancev bi se v slučaju zmage antante kmalu izpremenila v grdo sebičnost in pohlepnost do našega morja in naše trgovine.

Antanta proti sv. očetu.

Antanti ni všeč, da je sv. oče klicar po miru. Francosko časopisje radi tega sv. očeta psuje in Hervé piše, da antanta sv. očeta Benedikta XIV. nič več ne sme trpeti na

prestolu sv. Petra. Pravi, da je treba Benedikta XIV. odstaviti in izvoliti novega papeža, ki naj bi bil belgijski kardinal Mercier.

Dr. Kramažu

so se poklonili Jugoslovani v Pragi v njegovi vili. Deputacijo k dr. Kramažu je vodil Ivan Hribar.

Zadnji papežev Motu proprio

glede daritve sv. maše po celem svetu za potrebščine krščanskega ljudstva na dan sv. Petra in Pavla je prinesla tudi „Slovenca“ priljubljena graška „Arbeiterwille“. Pristavlja pa sledeče: „Odkar poznamo mi mirovne klice pepeževe, je predstojeci pač najslabši in najmanj izdaten, ker potolaženje razkačenega Boga z molitvijo ne pomeni nič več, kakor vlivati vodo v morje. Ako bi papež vsaj to eno dosegel, da bi svoje najožje vernike v vseh vojskujočih državah vsaj odvrnil od vojnih hujskarij in osvajalne volje, bi on s tem dokazal svojo moč. Tako pa vidimo, da so ravno najhujši klerikalci izmed klerikalcev v vseh deželah, ki nastopajo s peklenskim sovraštvom in divjim vpitjem za nadaljevanje moritve, vedé pripomagajo k medsebojnemu zastrupljanju narodov in so nazadnje za trajanje klanja odgovorni.“ Od čifutskega duha prepojenega lista, kateremu je Bog zlato tele in angleške srebrne kroglice, pač ni pričakovati, da bi imel o molitvi drugačno misel. Vprašali bi le avstrijske rdeče antantarje, kaj je pa dosegla vsa njihova štokholmerija? Seveda njihovi somišljeniki v belgijskih, francoskih, angleških ministerstvih so nedolžni angelji, ki prav nič ne pripomorejo, da se klanje nadaljuje. Prečudno je pa še tudi to, da molijo taki listi iz žepa raznim cankaristom, in da so jim dušna hrana zjutraj, opoldne in zvečer. Po tej poti si hočejo menda nasrkati svetovnega demokratičnega duha.

Republika združenih držav evropskih.

Znani jezuit p. Abel je spisal l. 1908 knjižico „Wetterleuchten“. V njej poroča, kako so se začetkom 1850 letih zbrali v Genfu na mednarodnem kongresu prostozidarji, kjer so preresetavali zlasti vprašanje, zakaj se je v večina deželah in deželah tako skrbne pripravljene pod raznimi prevezami uprizorjene revolucije leta 1848 raketom enako zvečine brez uspeha razkadile. P. Abel pripoveduje sledečo dogodbo, ki jo je slišal sam od dunajskega nuncija, kardinala Falcinelli. Ko se je ta vračal kmalu po genfskem prostozidarskem kongresu od nekoga papeževga poslanstva v južni Ameriki v Evropo nazaj, se je na isti ladji tudi ministrski predsednik takratnega braziljskega cesarstva, obenem veliki mojster južnoameriških lož. Dolgi čas na morju je zbližal ta dva državnik. „Prečastiti gospod“, je dejal veliki mojster lož k takratnemu papeževemu internunciju, vi boste še doživeli, da boste imeli v Evropi le še tri velike monarhije: germansko s hišo hohenzollernsko (Prusija), romansko s hišo savojsko (Sardinija) in slovansko s hišo gottorpsko (Rusija). Ne da bi nam bilo kaj mar na teh vladarskih družinah; one naj tvorijo le prehod k trem velikim republikam in te k eni republici združenih držav.“ — Kdor pozna zgodovinska dejstva odtedaj naprej, vidi in ve, kako se je ta prostozidarska napoved uresničevala in se še sedaj pred našimi očmi z resolucijam. Kdo bi pač vkljub publicam o pobratimstvu, človečanstvu še verjel prostozidarjem, da se ne vtikajo v politiko!

Kako je z vojno.

Nemci se pripravljajo na glavno ofenzivo na zahodu, ki bo največja vseh došedanjih ofenziv. Na zahodno bojišče je prišel Mackensen in ž njim mnogo čet z Balkana,

Angleži in Francozi brezuspešno naskakujejo Kemel. Nemci so zopet izvršili zračni napad na London: mrtvih 37 oseb, ranjenih 168. London je gorel na štirih krajih. Prej pa so Angleži iz zraka napadli Kolin. Mrtvih je bilo tu 35 oseb. Po napadu na London so sovražniki zopet napadli Kolin in ubili dve ženski in enega otroka.

Tudi na italijanskem bojišču vsak dan pričakujejo ofenzivo. „Idea Nazionale“ piše, da je mnogo avstrijskega topništva z zahodne bojne črte šlo na italijansko bojišče.

Italijani so dobili novo brodogradilno čolnov, s katerim napadajo obrežje Adrije. Pričakovati je dogodkov na jadranskem morju.

Tudi na italijanskih železnicah se silno množe tatvine. Celi vlaki so oropani. Na milanskem kolodvoru vsak dan ukradejo blaga za 50.000 lir.

Boljševiki so iztrgali Turkom Baku, ki gor.

V Peterburgu je velika lakota.

V kratkem se sklene mir med Veliko Rusijo in Ukrajino.

Glavno mesto Velike Rusije ne bo več Moskva ampak Nižnji Novgorod.

Laška zbornica je sklicana na dan 12. junij.

Antanta grozi z novo zimsko vojno, češ, da se nanjo pripravlja tudi Amerika v mnogo večjem obsegu kot se je mislilo. Nemški državni kancler je pa rekel, da bo važen dogodek še letos mir izsilil. Več da se sedaj ne more povedati.

Nevtralci hočejo organizirati mirovno gibanje na široki podlagi.

Novi kardinal Holandeci Van Rossum bo potoval po evropskih deželah in bo podvzel nov poiskus, da vojskujoče privede do mirovnih pogajanj.

Dnevne vesti.

Dvajsetletnica ljubljanskega knezoškofa. Dne 22. maja je bilo dvajset let, kar je prišel prevz. g. knez in škof dr. Ant. B. Jeglič v Ljubljano. Cerkvemu knezu častitamo!

Sami sebe bljejo po zobeh. „Jugoslovani“ sanja, da je sedaj javno življenje postalo kulturnejše. Pravi, da si je to pred vojsko marsikdo želel iz dna srca, „ker se mu je gabil način osebne boja, v zadnjih 30 letih do skrajnosti posurovelega.“ Kje pa smo brali najhujše osebne napade ako ne v „Jugoslovani“. Kar je „Slovenski Narod“ tekem 30 let namazal in nalagal se o dr. Šusteršiču vse je ponavljal „Jugoslovani“ od „Dežmana II“ počenši. Mladi gospodje okoli „Jugoslovani“ v velikih političnih borbah zadnjih 30 let niso trpeli, sicer bi vedeli, da katoliški politiki in katoliško časopisje ljugetega političnega boja ni zakrivilo. Kdo pa je pisal „Čez 2000 let“, kdo je Najsvetejše blatil v podlistkih „Slov. Naroda“, kdo je v tem listu uprizarjal najhujšo gonjo proti duhovščini in vsakemu, ki se je upal biti pristaš katoliške stranke? „Jugoslovani“ piše: „Skoro neverjetno se nam zdí, koliko blata smo svoje dni nanosili pred prag svojega brata, ki je bil drugega političnega prepričanja.“ Vidi se, da ti gospodje, ki tak boj pripisujejo na rovaš katoliški stranki in katoliškemu časopisju niso videli ali pa so pozabili preganjanje naše katoliške duhovščine, so prezrli in pozabili prostozidarske izbruhe „Slov. Naroda“ — ti reveži mislijo zato, da bode s takimi liberalci dvignili v bodoče politično življenje na najvišjo kulturno stopinjo. Verjamemo, da bi ta gospodura rada živela udobno življenje, pa bodočnost jo bo poučila, da je liberalizem še vedno, kadar je pri nas igral vlogo lisice, jo kmalu zamenjal z vlogo — volka.

Na napačni naslov! „Slovenec“ je pod naslovom „Kranjski deželni šolski svet nem-

ška domena" pisal: „Danes smo prejeli od c. kr. deželne vlade razglas c. kr. kranjskega šolskega sveta o razpisu učiteljskih mest na javnih ljudskih šolah na Kranjskem. Seveda je ta razglas samo nemški. To se godi v središču Slovenije na Kranjskem, kjer je število Nemcev le nezumno. Kaj pravijo k temu slovenski člani šolskega sveta? Ali je tudi to uspeh dr. Šusteršič-Lampetove realne politike na Kranjskem?" — Pošteni „Slovenec" napada za to dr. Šusteršiča in dr. Lampeta, namestu da bi napadel tistega, ki je podpisan. Kdor je pod tem dopisom podpisan, tega naj napade — saj so razglasili stvar prezidija deželne vlade. Deželna vlada kranjska razvija nemško nacionalno politiko, da mladini udarjajo na dr. Šusteršiča in dr. Lampeta.

Glejmo resnico. Z dežele nam piše star bojevnik: Lep je bil trenotek mojega življenja, ko sem videl v „Slovencu" podpise slovenskih voditeljev za deklaracijo z dne 30. maja. Pričakoval sem, da se bo pričelo zanjo pametno delo, da se bo pametno izbral položaj. Pa kaj je sledilo. Prvo delo gospodov okolu „Slovenca" je bilo, da so pričeli vihravo kričati, da je to naš minimalni program in so vsakega proglasili za izdajalca, kdor je pametno rekel, da je to naš maksimalni program. Prvo „delo" za deklaracijo je bilo vreči in blatiti dr. Šusteršiča, namesto koncentrirati vse narodne pametne moči. „Slovenec" in „Domoljub" sta opravljala blatenje dr. Šusteršiča, ker so to hoteli radikalni Srbi. „Slovenec" in „Domoljub" sta videla svojo zadačo v tem, da sta v radikalizmu prekašala „Slov. Narod" in „Domovino". V tem oziru sta bila „Slovenec" in „Domoljub" slabša kot „Narod" in „Domovina". Če bi mogli brati ono, kar je bilo zaplenjeno, bi čudom gledali, kako čudno si tolmači sedanje uredništvo „Slovenca" in „Domoljuba" pravila K. T. D. „urejevati liste v katoliškem in patrijotičnem duhu." Uredniki se ne zavedajo odgovornosti ki jo imajo do članov K. T. D. Če tudi mnogo njihovih proizvodov ne zagleda belega dne, pa se o tem poroča, kakor bi bilo to stališče katoliške duhovščine na Kranjskem. Kar sta prej „Slovenec" in „Domoljub" nam pridobila, je sedaj v par mesecih zapravljeno in naše časopisje ne stoji v boljši luči kot dr. Kramarjevi „Narodni Listy". Iz teh je Cankarjeva in Koroščeva politična šola došla v našo neizmerno škodo črpala svojo politično modrost. Vzbudila je nemški radikalizem, da je dobil povsod premoč — na preradikalne govornike na slovenskih shodih so pričeli Nemci s svojimi velikimi radikalnimi shodi. Tak shod vseh Nemcev brez razlike strank pripravljajo tudi na Dunaju 2. junija. Kaj smo s tako taktiko dosegli? Podiramo za seboj vse mostove — tako, da je časopisje antante zelo zadovoljno. Vse trezne ljudi nam je ta taktika odtujila, visokim osebam onemogočila delo za nas. V katoliškem „Slovencu" je bil z debelimi črkami tiskan dr. Koroščev poziv, da bodo naši vojaki „revdirali svoj program proti Avstriji." Kake so sedaj posledice takega hujskanja? Na koga pade krivda, ako ne na tiste, ki so take razmere pri K. T. D. trpeli. Težak bo njihov odgovor! — Tako star, preizkušen naš bojevnik. Marsikaj ima prav!

Pribijemo brez komentarja. Iz Mirnske doline: „Slovenec" piše, da konferenca na Trebelnem izraža zaupanje jugoslovanskemu klubu. Na dotični zaupnici sta bila podpisana le 2, beri dva župnika, to sta Hladnik, ki je sam član jugosl. kluba in pa Bajec iz Št. Janža. — Za man festacijski shod na Rakovniku so najbolj agitirali liberalci. Zakaj? Slišale so se besede: „Štrik farjem!" „Kdor ne gre na shod, je štrika vreden". „Na shod, da farjem pokažemo!" Čudno je, da so ljudje, ki ne grejo nikoli v cerkev, tako

strastno agitirali. Čudno je, da so vodile agitacijo priznane liberalne korifeje. Čudno je, da so hujskali Marijne družbe zoper voditelje. Čudno je, da so žugali pobiti duhovne, ki delujejo med ljudstvom že 10, 15, 20 let. Čudno je, da pametni ljudje ne spoznajo, da je liberalizem zopet oživel, da se bo opasel in enkrat zopet napadel. Ne bo pa čudno, če bodo mladini stali na podrtiji, ne bo čudno če bo potem bojna parola: Štrik mladini! sedaj smo liberalci sami gospodarji. Čudno je, zakaj „Slovenec" vedno prestavlja samo iz obskurnih listov „Arbeiterzeitung, -wille. Preje ni bilo kaj takega.

Za „Domovino" nabirajo naročnike, češ, da „smo sedaj vsi eno" in da kronice za to so za „Jugoslavijo". Nabrali so na ta način med ljudstvom že več tisočev.

Liberalci žanjejo jugoslovansko žito. Iz Radovljice se nam poroča, da je prišel tje notar dr. Pegan iz Idrije, ki je vzel v roke organizacijo svobodomiselncev. Splošno se sedaj za agitacijo, zlasti pa za nabiranje denarjev, poslužujejo tistih žensk, ki so pobirale podpise za Jugoslavijo. Tako tudi tu. Kdor je za Jugoslavijo podpisal, tega že silijo, da naj plača tudi članarino za J. D. S., češ, saj je oboje isto. Kje je dr. Gregorič? — Tako se nam poroča tudi iz Ljubljane. Tu pripovedujejo nabiralke podpisov in denarjev, da je sedaj samo ena stranka, ki dela za Jugoslavijo, da so verska vprašanja in vse politične razlike odpravljene. Kdor je za Jugoslavijo, mora biti tudi za J. D. S., ker le-ta je prava jugoslovanska stranka. Daleč so zavozili Kalanovi mladini!

Koroški parade-mučeničnik „Mirov" urednik hodi po Kranjskem zabavljat čez poštene Slovence. Zakaj ne hodi po Koroškem dvigat narodno zavest? V Celovcu so na shodu Nemci z veseljem konstatirali nezavednost slovenskih občin. Tje naj bi šel g. Smodej, tam je narodnega dela dovolj! Tudi dr. Korošec se kar izogiba tistih krajev, koder bi bilo preobrnjenje naroda zelo potrebno, in se hodi častiti pustit po Kranjskem.

Frankovci okoli „Slovenca". Prav nič se ne poda „Slovenčevcem", da se jeze na zagrebškega dr. Franka in njegove pristaše češ, da so visokim krogom predlagali začetkom vojne za Hrvaško vojno diktaturo kot nestranskarški režim. Pristaši „Slovenca" so bili namreč na Kranjskem tisti, ki so storili vse, da bi vrgli našo deželno avtonomijo in dobili namestu nje vojaško diktaturo. To so grdi hinavci, ki sedaj psujejo dr. Franka. Dr. Frank izjavlja, da je to storil iz patrijotičnih nagibov. Pristaši „Slovenčevi" bi pa iz grdih sebičnih namenov takrat raje imeli tudi nemškega generala na Kranjskem kot pa deželno avtonomijo. O tem bomo še govorili in razsvetlili gotove ljudi. To se bo takrat svetil njihov „demokratizem".

Dr. Šusteršič je tožil knezoškofa in sicer neposredno v Rimu pri papežu. Tako piše zadnja „Domovina" na podlagi „Slovenčeve" laži. Človeku se res gabi, da se taki lažniki imenujejo Slovenci.

Veliki politični shodi slovenskega ljudstva so se ob času stare S. L. S. navadno zaključevali s „Živio" klici sv. očetu in cesarju. Na shodih nove dobe pa tega sedaj pogrešamo. Zakaj? Kdo se je izpremenil? Namestu tega se na shodih nove dobe uvajajo med ljudstvo liberalni in socialnodemokraški govorniki.

Sodba češkega nadporočnika o shodu na Rakovniku. Shod na Rakovniku na Dolenskem je opazoval tudi neki češki nadporočnik, ki si je ohranil še zdrave živce. Po shodu se je izrazil: „In s tako komedijo se hoče novo državo ustanoviti!" Značilno je, da „Narodov" poročevalec o tem shodu v poročilu namestu „zborovalni prostor", dosledno rabi „veselični prostor". Priredbo je tako zelo primerno označil.

Na shodu je bilo do 5000 ljudi za polovico preveč so jih v „Slovencu" napisali. Če vprašate ljudi — pravijo, da je bilo „lušno" — a ne vedo nič povedati.

Ilustrirani glasnik bi moral biti nad strankami, pa ni. Če le more udari po deželnem odboru in po glavarju, kar ravno uredniku kaj malo pristojna. Sploh pa veje iz celega lista cinizem.

Praktično slovanstvo. Poroča se nam, da imajo v čeških denarnih zavodih v Ljubljani češki nastavljenici za 25 odstotkov boljše plače kot slovenski, v Celju pa ima eden najodličnejših čeških denarnih zavodov samo nemške napise. Ali je to takozvano „praktično slovanstvo?"

Pravila „Slovenske katoliške zveze" je deželna vlada potrdila. Pripravite se na prvi občni zbor!

Generali - Slovenci. Feldmaršallajtnantom sta imenovana naša rojaka gen. major Gustav Globočnik pl. Vojka in g. major Rih. Jelenčič. V mornarici sta imenovana Slovenca, kapitana linijskih ladij Vid pl. Vončina ter Pavel Štupar kontreadmiralom.

Iz seje deželnega odbora kranjskega v Ljubljani dne 15. maja 1918. Navzoči: Predsednik deželni glavar dr. Ivan Šusteršič. Prisedniki deželni odborniki: msgr. dr. Evgen Lampe, dr. Vladislav Pegan, dr. Karel Triller in dr. Ivan Zajec. Predsednik konstatuje sklepčnost, otvori sejo, in naznani, da je s 1. majem t. l. vstopil deželni odbornik grof Barbo zobet v deželni odbor, vsled česar je z istim dnem prenehalo poslovanje njegovega namestnika barona Apfaltrarna. Nadalje naznani deželni glavar, da nastopi v kratkem daljši zdravstveni dopust. V njegovi odsotnosti ga bo nadomeščal v vsakem oziru dež. odbornik msgr. dr. Evgen Lampe. Nato se preide na dnevni red. Karlov ted. n. Dovolji se deželni prispevek 3000 K na roke štacijskega poveljnika polkovnika Weingraberja. Okrožnim zdravnikom za zdravstveno okrožje Metlika se imenuje dr. Josip Kučera. Skupno zastopstvo koristi vseh avstrijskih dežel. Na svetu nižjeavstrijskega deželnega odbora, da se naj ustanovi na Dunaju posredovalnica za vse deželne odbore, se pritrudi. Aprovi- začni odbori. Deželni glavar poroča o nadaljnjem izplačilu podpor aprovi- začnim odborom za revne sloje, kar se v zvezi pritrudilno na znanje. Imenovanje zastopnika dež. odbora v okrajni preskrbovalni komisiji v Črnomlju. Namesto izstopivšega zastopnika P. Gregorja Cerar se imenuje Josip Doltar župan v Črnomlju. Nova železniška zveza Dunaj-Trst. Dunajski župan dr. Weiskirchner vabi k udeležbi pri pospešitvi akcije za novo železniško zvezo od Dunaja do Trsta. Sklene se akcijo podpirati. Občinske doklade. S pridržkom naknadnega odobrenja deželnega zbora se dovoli nekaterim občinam na Kranjskem pobiranje nad 100% njih doklad in temu sklepu izposluje Najvišje pritrjenje. Organizacija strežništva na deželni blaznici. S pridržkom naknadnega odobrenja deželnega zbora se sklene sistemizirati potrebno število strežniških mest na deželni blaznici in skrbeti za primerno strokovno izobrazbo strežniškega osebja.

Odboru za „Vojaške domove" v Ljubljani je doslej došlo darov 79 050 K 03 v, izdatki za razne vojaške domove ob bojni črti za knjige vojakom so znašali 9035 K 53 vin. Zadnji čas je odbor zopet poslal lepo število knjig vojaškemu domu našega strelskega polka „Nanos", osrednjemu odboru na Dunaj za porazdelitev po raznih vojaških domovih in vojnemu kuratu Alfonzu Jožefu Lukančiču za naše domače vojake v Kavaji, Albanija. Odbor take prošnje takoj reši, samo mora imeti zagotovilo, da pridejo knjige v zanesljive roke. Zbirka za

„Vojaški dom“ v Ljubljani se nadaljuje ter lepo prosimo vse občinstvo, da v ta namen prispeva v korist našim hrabrim vojakom in da zberemo res časten dar v zahvalo za rešitev ljubljenskega cesarja in Sočnih valov. V izkazu tega zahvalnega daru naj bi ne manjkalo nobenega uglednejšega našega delalca!

Naznanilo o sprejemu gojencev v kh. šk. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1918/1919. Učenci, ki žele vstopiti v I. gimnazijski razred v zavodu sv. Stanislava, naj se zglasijo v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov pri vodstvu zavoda v času od 1. do 16. junija. Prinesejo naj s seboj spisano prošnjo, naslovljeno na kn. šk. ordinarijat; kot priloge pa krstni list, potrdilo o cepljenih kozah in šolsko izpričevalo, ki izpričuje, da je učenec z dobrim uspehom dovršil ljudsko šolo.

Petdesetletnico mašništva praznuje nadškof vrhbosenski dr. Stadler dne 9. junija t. l. Hrvatsko meščanstvo v Sarajevu pripravlja za ta dan primerno proslavo.

Uradnik „Gospod. zveze“ — izžanski graščak. Izžansko graščino je kupil uradnik „Gospodarske zveze“ g. Palme od grofa Auersperga za 1,300.000 K. Člani in članice „Gospodarske zveze“ bodo gotovo slišale to vest z zanimanjem.

Rdeči križ. S častnim znakom II. razr. z vojno dekoracijo Rdečega križa so odlikovani gg.: župnik Jožef Potokar, Tržič, davčni upravitelj Franc Bervar, Postojna, davčni upravitelj Jakob Droll, Postojna, davčni kontrolor Ivan Tomc, Ilirska Bistrica, obratni vodja elektr. železnice Anton Müller, Ljubljana, zobozdravnik Oton Seydl, Ljubljana, skladiščni predstojnik južne železnice Ivan Verstovšek, Ljubljana.

Znana „Johanca z Vodice“ je bila te dni v Celju aretirana. Hotela je tudi tam delati „čudeže“, pri tem pa je zagrešila tudi nekaj tatvin.

Nesreča pri mrliču. Dne 8. maja je umrl na Jesenicah finančni stražnik J. Hodnik, ki zapušča ženo in dvoje malih otročičev. Ko je ležal na mrtvaškem odru, je padla sveča iz svečnika na oder, vsled česar je pričela goriti mrliška oprava. Ker se je v varstvo postavljena ženska par trenutkov odstranila, je bila soba naenkrat v plamenu. Pogorela je po večini vsa mrliška oprava pogrebnega zavoda in venci, ter tudi mrlič je bil precej ožgan. Hitro prihitelemu osebju se je zahvaliti, da se ni zgodila hujša nesreča. Obžalujemo žalujočo soprogo, da jo je zadelo poleg izgube še ta nesreča.

Velik ogenj v Dubrovniku. V Dubrovniku v Dalmaciji je pogorela električna centrala. Uničeni so vsi stroji. Dubrovnik je brez luči. Pogorelo je tudi mnogo skladišč v bližini centrale. Škode je okoli tri in pol milijona.

„Tobak“. „Pondelnik“ časopisa „Cesky Socialista“ poroča: Pretekli teden se je izvršila zanimiva obravnava pri praškem kazenskem sodišču. Na zatožni klopi sta sedeli dve ženi, pri katerih je bilo o priliki hišne preiskave najdenih 2000 egiptovskih cigaret. Sodišče je poslalo cigarete v svrhu preiskave tobačni tovarni v Sedlee pri Kutni Hori. K obravnavi je prišlo strokovnjaško mnenje iz Sedlee, da so poslani cigarete ponesrečeni izdelek, ki vsebuje razrezan mah, listje in nekaj tobaka najslabše vrste. Sodnik je sedaj ostro prijel obtoženki, naj priznata, odkod imata one cigarete, in ženski sta med jokom izjavili, da to niso do tvorbe, marveč da sta že narejeno cigarete izmaknili ravno iz tobačne tovarne v Sedlee. Dognalo se je, da je v resnici v tem času izginila večja množina cigaret. Naključba usode.

Alliance Joraélite. Judovska centrala je bila dostej v Parizu. Sedaj se je preselila

v New York. Tam je sedaj sedež najmočnejših diktatorjev na denarnem in časnikarskem polju. Tam vodijo svetovno organizacijo judovstva s svojimi ogromnimi sredstvi Morgan, Speyer, Kahn, Schiff, Löb in drugi.

Vezuv je pričel bruhati 40 metrov visoko ognjene snovi.

Katoliški tiskovni sklad.

V.

C. g. Iv. Žavbi, župnik, Ambrus 360 K, Č. g. Ivan Müller, župnik, Devica Marija v Polju 100 K, V. Godec, Ljubljana 20 K.

Volitve na Hrvatskem.

V Delnicah je zmagal proti kandidatu koalicije Starčevićanec dr. Ivan Krnic. Podpirali so ga pristaši čiste stranke prava. V Selcah je zmagal koalicijonaš dr. Milutin Mažuranić. Koalicija izgubi en mandat.

Gospodarske vesti.

Pomanjkanje konjske vprežne živine in navijanje cen. Kmet je moral že davno oddati državi po nizkih cenah svojo konjsko vprego. Potem so prišli na vrsto volji, ki so potrebni za prehrano vojaštva. Kmet nima nikake vprege več in vendar naj svojo zemljo še bolj intenzivno obdeluje kot prej in naj jo močnejše gnoji čeprav nima živine, katera mu da gnoj. Iz gozdov naj navozi dovolj drv, da bo imel meščan s kom kuhati. Država se polasti živine, polasti se delavcev, polasti se živeža in železnic in sploh vsega kar je mogoče rabiti za povzdigo na pr. večje produkcije premoaga. In vendar nič ne spravi skupaj. Vse naj preskrbi kmet, ki mu ni družega ostalo kakor delo. Delo doma, delo na fronti. Na fronti mnogo kmeta, doma malo. Delavcev ni, vprege ni. In naj nas vsega reši kmet. Tu pa tam se po silno visokih cenah vendarle še dobi kaka vprežna žival. Konje dobivamo tudi potom vojaških poslovalnic za konje. Toda to kar dobimo niso konji, niso počitka in poprave potrebne živali, to so sami skeleti, „gavge“, brez vsake moči, pri katerih je up, da bi bili kdaj za kako kmečko delo toliko kot popolnoma izključen. Vsaka oddaja se vrši potom javne dražbe. Vsakdo bi rad kaj dobil, kajti navadno je vselej vsaj najmanj osemkrat toliko kupcev, kakor je konj naprodaj. Drug družega hoče prehiteti, vsak hoče žival kupiti. Pri tem se cene naneženejo tako visoko, da je človeka kar strah. Stara, izmozgana, brezmočna, suha, nadušljiva in na pol crknjena kluseta se plačujejo po 1000, 1200, 1400, 1600 kron in tudi več. Ali naj bi človek jokal, ali bi se smejal? Država je kmetu odvzela najboljše, močne, rejene konje po 800 kron. Tisočak je že malokdo dobil. In sedaj pa naj kmet kupuje na pol crkle pokveke, iz katerih se itak ne upa spraviti toliko skupaj, da bi bile kdaj konju podobne in naj plača za taka dvomljiva živinska bitja po 1400 do 1600 kron ali še več. O ti „sveta državna navijalka cen.“ Sicer se bodo državne poslovalnice izgovarjale, da ceno navije kmet, pa ni tako. Ko kmet vidi, da ni drugače mogoče, mora pač vgrizniti v kisló jabolko. Tu bi mogla in morala država sama napraviti red. Vsklicna cena za konja je na pr. 200 kron. Nato naj bi se ubogo, bolešno žival kupcem pokazalo. Komur je všeč cena in žival ta je kupec. Ako je več kupcev, tedaj naj vlečejo številke in kdor dobi najvišjo, dobi tudi počitka zelo potrebno žival. Preje toliko vpitja in toliko izgube časa! Poglejte, ako napravite način oddaje tako, pa bo šlo neverjetno gladko in hitro od rok in poslovalnica bo prodala ravno

toliko konj kmetom, kakor pri zamudnem načinu navijanja. Upeljavo tega načina oddaje prav tako resno zahtevamo, kakor tudi resno in očitno tem poslovalnicam očitamo in jih obtožujemo navijanja cen. Kmet bo za vsak prestopok kaznovan, država sme navijati cene kolikor hoče, oziroma ne stori ničesar proti navijanju cen, kadar bi to prav lahko preprečila, a seveda noče, ker se gre pač — za kronice. Kmet, ti pa le oddajaj državi lepe, dobre konje po 800 kron, nazaj pa kupuj crkovino po 1600 kron, saj potem boš itak kmalu nehal biti kmet in nas tvoja škoda ne bo več toliko bolela, saj si bogatil državo, sebi pa kradel denar iz žepa. Od merodajnih oblasti zahtevamo, da se takoj napravi red, kajti škandal je, ako država dopusti in goji tako prostaško navijanje cen. Ne dražite kmeta in ne zahtevajte baš od njega povsod največjih davkov, davkov na krvi, v blagu in v denarju, davkov doma, davkov na fronti.

Avstrijski vojni izdatki so znašali glasom izvestij kontrolne komisije za državne dolgove do 30. julija 1915 9.498 milijard, do sredine leta 1916 že 24.55 milijard in do 30. junija 1917 celo 42.298 milijard. Ti izdatki so se pokrili s 23 milijardami (55%) z vojnimi posojili, drugo pa s predujmi avstro-ogrske banke, avstrijskega konzorcija in Nemčije.

3000 konj je dala vojna uprava na razpolago Ogom za nitrejšo dovršitev pomladanskih kmetijskih del. — Ogrski magnati imajo že itak dovolj vprežne živine doma, orje pa se večinoma le s parnimi, motornimi in električnimi plugi.

Postavanje se kaznuje. Morning Post poroča iz Quebecka v Kanadi, da je bila izdana odredba, ki določa, da se mora vsaka oseba od 16 do 60 leta, izvzemši bolnike in dijaštvo, pečati s kakim koristonosnim delom. Postopanje se smatra kot prestopok in se vsaka os ba, ki ne opravlja nikakega dela aretira in kaznuje ali celo izžene iz dežele.

Bavarska je prepovedala izvoz vprežnih volov v srednjo in severno Nemčijo.

Racijoniranje mesa se uvede tudi v Italiji; obenem se bodo vpeljali brezmesni dnevi. Vso preskrbo z mesom bo prevzela država.

Zvišanje cen za zlato. Nizozemska banka je zvišala ceno zlata kg od 1650 na 1800 goldinarjev, da s tem omeji tihotapski izvoz domačega zlata.

Skrb za povzdigo kmetijske produkcije na Francoskem. Po poročilih „Economete Français“ se bo postavno uvedla kmetijska pomožna služba za vse moške od 15 do 50 leta. Cena za pšenico se zviša na 75 frankov za 100 kg. (Po sedanjem kurzu je to okoli 150 kron).

Luksuzni davek se uvede v Franciji pri nakupu raznih stvari. Tako se uvede 10% davek pri nakupu fotografskih aparatov, pravih draguljev in lepoticja, ur, biljardov, svilenega blaga, umetnin, luksuznih konj, livrej, klavirjev, lovskih potrebščin, alkoholnih pijač itd. Za nekatere predmete se določi tudi gotova meja v cenah preko katerih so podvrženi obdavčenju kakor pri psih, mobilijah, vozniških kolesih (bicikljih), perilu, namizini, klobukih, čevljih, murah, finih vinih in pri luksuznih vozovih.

Potrebno seno za prihodnje leto. Vsak kdor je primoran senó za svoje živali kupovati ali — če ga premalo pridelal — dokupovati, naj se nemudoma obrne na deželno mesto za krmila oddelek za seno in slamo v Ljubljani, in naj naznani število in vrsto živine, ki jo redi, in množino sena in slame, ki jo potrebuje in jo želi kupiti. To velja

za vse posestnike konj, kakor tudi druge živine.

Glede Ogrov je v seji prehranjevalnega urada izjavil socialno-demokratski poslanec Gröger: Ni sovražnik, ki nas izstrada, temveč naš zaveznik-sosed Oger je, ki nam onemogočuje življenje. Če že pri nas v Avstriji ni nikogar, da bi napravil v tem oziru red, naj to saj stori armada ter vrhovno poveljstvo.

Zavarovalnica za zobe. Neka norveška zavarovalna družba je prišla na idejo, da uvede zavarovalnico na zobe. Kdor si hoče zavarovati svoje zobe, bo plačeval majhen znesek in bo imel zato pravico do redne in potrebne zdravniške oskrbe svojih zob. Ta misel je gotovo prav primerna in pametna. Zavarovalnica za zobe bi imela celo nedvomno velik socialni pomen, če se posreči, da se pritegnejo k temu tudi siromašnejši ljudski sloji. Mnogo boleznih bi tako odpadlo in mnogo manj povodov bi bilo zanje.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Dne 3. junija ob 7. uri bo daroval v cerkvi na Brezjah svojo prvo sv. mašo g. novomašnik Val. Bertonec, dne 4. junija ob 10. uri pa gosp. Andrej Sauli. Iz ruskega ujetništva se je 7. t. m. vrnil nadporočnik prof. dr. K. Capuder iz Kranja. Nahajal se je od jeseni 1916. leta. Padel je na bojišču šestosolec Janez Rebolj iz Radne pri Trebelnem. Poročil se je v Krškem g. Kristijan Kazafura, poslovodja „Deželnega mesta za krmila“ v Ljubljani z gospodično Pavlo Willenpart. Poročila se je gospodična Mica Lavrenčičeva iz Postojne z dr. Perom Žižo iz Trebinja.

Drugič je odlikovan z zlatim zašlužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje črnovojniški računovodski namestnik Fr. Komatar pri artiljerijskem polku št. 162, črnovojniški praporščak Fortunat Lužar pri štacijsk. poveljništvu v Rudolfovem je dobil isto odlikovanje prvič. Stotnik cesarskih strelcev Matija Stefin, postojnski domačin, je bil za izvanredno hrabro ponašanje pred sovražnikom odlikovan z Leopoldovim redom. Major Milan Jenčič inženirskega ofic. zbora je povišan za podpolkownika, stotnik Fr. Hočevar, inf. polka 53., prideljen generalnemu štabu, za majorja, za nadporočnika Ignac Sirc 17. polka, rez. poročnik Anton Rogelj 7. lov. bat. je povišan za nadporočnika. Stotnik V. pl. Andrejka je prejel saksonski vojni zasl. križec. Feldmaršallajtnant Josip Tomiše plem. Savskidol je odlikovan s komturnim križem Fran Josipovega reda z vojno dekoracijo.

Kristina Pintaršič je nameščena za suplentinjo v Vodica. Julija Baran za provizorično učiteljico v Kostanjevici. Za davčne upravitelje so imenovani davčni oficijali Ivan Stare, Tomo Tavčar, Iv. Cirk, Alojzij Mažgon, Makso Ivanc, Stefan Praznik, Rud. Weiksler, Ivan Stupar, Fran Jenko, Rudolf Primec, Fran Prezelj, Ludvik Kočar, Ivan Tomec, J. Golop in Rudolf Delhunja. Za davčne oficijale davčni asistenti Andrej Uderman, Dominik Dereani, Anton Prudič, Fran Schweiger, Ivan Berkovnik, C. Pezdlič, Josip Močan, Josip Pivk, Josip Pešak, Vikt. Jeruc, Fran Adamič in Karel Golia.

Odrejena je zaplemba premoženja v Postojni rojenega dijaka Stefana Lovšina, ker je pobegnil k sovražniku. — Na Jančevem sta hodila od hiše do hiše dva roparja-vojaka in povesod zahtevala denarja in zlatnine, češ, da jih pošilja oblast. Nabrala sta že precej plena, nazadnje so ju pa domači moški

vjeli in oddali vojaški oblasti. — Po rakičniški planoti in Krimu se klati več volkov in medvedov, ki prihajajo iz turjaških gozdov, kjer jih ščitijo. — Pred ljubljanskimi porotniki sta bila obsojena radi tatvine 18 letni delavec Viktor Majdič in 16 letni posestnikov sin Ivan Žavbi z Brezja vsak na poldrugo leto težke ječe. — Pred ljubljanskimi porotniki so oprostili 23 let starega Franca Kuralta iz Senčurja, dasi je priznal da je odnesel trgovki Gašperlin mnogo blaga. — Na eno leto je bil obsojen radi tatvin 18 letni trgovski vajenec Franc Malner iz Nove vasi. — Avtomobil je povozil v Gorici krmarja Andreja Figelja. Umrli je na poškodbah. —

Umrli so: v Črnomlju Katarina Fabjan, na Javorniku na Gorenjskem preddelavec Franc Cink, v Trojanah učiteljica v pokoju Friderika Konegg, v Sevnici trgovec in posestnik Kristijan Starki, v Novi vasi pri Zireh Terezija Kopač rojena Gantar, v Mariboru profesor Fran Orešec, star 75 let. — V Ljubljani: sinček ravnatelj državne policije grofa Künigla šestletni Berni grof Künigl, Tomaž Vamberger, nadsprevodnik južne železnice v pok., Franja Oman, roj. Lavrič, trgovka, posestnica in mesarica Marija Boštjančič, sin bivšega slovenskega igralca Antona Verovška, bančni uradnik Anton Verovšek, redovnica šv. Vincencija Nežika Jäger v 29. letu, Ana Sirk, učiteljica.

Za cesarja in domovino!

Zahvalni dar dežele Kranjske za rešitev cesarja.

Odboru za „Vojaški dom“ v Ljubljani so nadalje darovali: Gg. Al. Persche, Ljubljana 1000 K, Prezv. knezoškof dr. A. B. Jeglič 500 K, Drogenig Fr., veletržec, Ljubljana 500 K, Jožef Laznik, župnik, Slavina p. Prestranek 154 K, Pavel Seemann, Ljubljana 100 K, Fran Hanigman, dekan na Vrhniki 50 K, Adolf Mikusch, Ljubljana 50 K, E. Terbuhovič pl. Schlachtschwert, Breg 20, Ljubljana 50 K, Jožef Anžič, Sveti Jošt na Kranjskem 18 K, Roza Kavčič, soproga predsednika okrož. sodišča v pok., Kolizejska ulica 12 10 K in J. Giontini, Ljubljana 20 K.

Župni uradi: Domžale 360 K, Sveti Stefan v Košani 300 K, Spod. Idrija 200 K, Vrhnika 100 K, Unterwarmberg, p. Staraloka pri Kočevju 73 K 30 h, Fara p. Kostelu, Dolenjsko 40 K, Boh. Srednja vas 30 K, Jezica 10 K, Crni vrh p. Polhov Gradec 7 K, Sv. Trojica 60 K, Skofja Loka 70 K, Srednja vas na Kočevskem 30 K.

Županstva: Kranj 881 K 20 h, Gorenji Logatec 304 K 10 h, Lienfeld 258 K, Višnja gora 253 K, Lož 229 K 20 h, Trzin 217 K 40 h, Nevlje pri Kamniku 142 K 70 h, Sodražica 132 K, Račna 115 K 80 h, Smarča okraj Kamnik 110 K, Dole pri Idriji 105 K 70 h, Prečna 100 K, Godovič 100 K, Želimlje, okr. Ljubljana 88 K, Velesovo 70 K, Gorenja vas 54 K, Dole pri Idriji 50 K, Lužarje 50 K, Polica okraj Litija 50 K, Tomišelj 50 K, Planina pri Vipavi 40 K, Dole pri Litiji 30 K, Nesselstal 25 K, Maigern 25 K, Tiefenbach 20 K, Kresnice 15 K 40 h, Stražišče p. Kranju 100 K, Schwarzenbach 72 K, Graflinden 11 K, Dol pri Ljubljani 50 K, Češnjice p. Smartno pri Tuhinju 69 K 70 h, Unterlag 120 K, Gora 132 K 90 h, Kostehen 30 K, Sv. Jošt pri Vrhniki 100 K, Nasovice pri Komendi 20 K, Dolenji Logatec 50 K.

Vodstvo nemške mestne deklinške šole 52 K 88 h.

Zadružna centrala v Ljubljani 2000 K, Hranilnica in posojilnica v Domžalah 100 K, Okrajna posojilnica v Radečah 30 K, Hranilnica in posojilnica v Kropi 10 K, Spar und Darlehenskassenverein in Gottschee 10 K, Hranilnica in posojilnica v župniji Sv. Trojica v Trziču 10 K, Okrajni odbor pomožne akcije v Smarjeti 50 K.

Vsak dan naraščajoči darovi pričajo o plemenitem stremljenju vsega prebivalstva naše dežele manifestaciji za cesarja pridružiti veliko dobro delo za naše domače vojake. Vsak dan naj pomnoži darežljivost v ta namen! Darove je pošiljati odboru za „Vojaški dom“ v Ljubljani.

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v pupilarnovarnih 4½% zastavnih listih in 4½% komunalnih zadolžnicah Kranjske deželne banke. Letne obresti čistih 4½% brez odbitka kakršnegakoli davka.

Daje **hipotekarna** in **komunalna** posojila. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun pod najugodnejšimi pogoji.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predjme na blago. — Eskomptira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge na knjižice obrestuje po 4%. — Vloge na tekoči račun po dogovoru.